

จดหมายข่าว ฟื้นฟูคลิตี้

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2559

การประชุมคณะกรรมการไตรภาคีเพื่อติดตามการดำเนินโครงการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้
จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว ครั้งที่ 2/2559

ฝายดักตะกอนห้วยคลิตี้สามารถดักตะกอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ในอนุญาตเลขที่ 32/2538
ไปรษณีย์สามเสนใน

หักทหาย

กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ได้จัดทำ จดหมายข่าว “ฟื้นฟูคลิตี้” เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สร้างความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินงานของ คพ. ในการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนสารตะกั่วในลำห้วยคลิตี้ ตำบลชะแล อำเภอกองคา จัหวัด กาญจนบุรี เนื้อหาในฉบับนี้ ประกอบด้วย “การประชุมคณะกรรมการไตรภาคีเพื่อติดตามการดำเนินโครงการฟื้นฟูลำห้วย คลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว ครั้งที่ 2/2559” และ “ฝายดักตะกอนห้วยคลิตี้สามารถดักตะกอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ” เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบสภาพพื้นที่ ความเสี่ยง และแนวทางการฟื้นฟูที่เหมาะสม

การประชุมคณะกรรมการไตรภาคีเพื่อติดตามการดำเนินโครงการ ฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว ครั้งที่ 2/2559

คพ. ได้มีการจัดการประชุมคณะกรรมการไตรภาคีเพื่อติดตามการดำเนินโครงการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว ครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2559 ณ โรงแรมนาคาศิริ รีสอร์ท แอนด์ สปา อำเภอลำปางหลวง จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีนางสาวจงจิตร นีรนาทเมธิกุล รองอธิบดี คพ. เป็นประธาน และมีผู้แทนจาก กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) กรมทรัพยากรน้ำ (ทน.) กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (กพร.) กรมควบคุมโรค (คร.) พร้อมด้วย ศาสตราจารย์กิตติคุณธงชัย พรรณสวัสดิ์ ซึ่งเป็นที่ปรึกษาในคณะกรรมการไตรภาคีเข้าร่วมประชุม

การประชุมครั้งนี้ คพ. ได้นำเสนอรายละเอียดการดำเนินการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ซึ่งอยู่ในกระบวนการจัดจ้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการทุกท่านได้เข้าใจขั้นตอนการดำเนินการของโครงการและติดตามการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งปัจจุบันการดำเนินงานประกวดราคาจ้างโดยการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ มีปัญหาอุปสรรคเนื่องจากมีผู้เสนอราคาที่สูงเอกสารครบถ้วนเพียงรายเดียว คพ. จึงมีความจำเป็นต้องยกเลิกเปิดการประกวดราคาอีกครั้งเพื่อให้เกิดการแข่งขันทางด้านราคา และในส่วนการขออนุญาตเข้าใช้พื้นที่ ทางอุทยานแห่งชาติลำคลองงูได้อนุญาตให้เข้าใช้พื้นที่เพื่อดำเนินโครงการอย่างเป็นทางการแล้ว ส่วนพื้นที่ สปก. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ระหว่างการพิจารณาเอกสารขออนุญาต และพื้นที่ในป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำโจน นั้น อยู่ในระหว่างการตรวจสอบสภาพป่าและการนับต้นไม้ ซึ่งชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

ในที่ประชุมได้มีความเห็นร่วมกันให้แต่งตั้งที่ปรึกษาทางด้านเทคนิคให้กับชาวบ้าน เพื่อที่ชาวบ้านจะได้เข้าใจในการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและสามารถติดตามการดำเนินงานของผู้รับจ้างได้ ส่วนในเรื่องของการสื่อสารความเสี่ยง ควรจะมีระบบหรือกลไกพิเศษเพื่อที่จะมีความเข้าใจร่วมกันกับชาวบ้าน และรายงานความก้าวหน้าต่อศาลในรูปแบบรายงานสำหรับผู้บริหาร และเสนอให้ คพ. จัดการประชุมเชิงวิชาการกับนักวิชาการเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และนำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินการในพื้นที่คลิตี้ เป็นบทเรียนในอนาคต

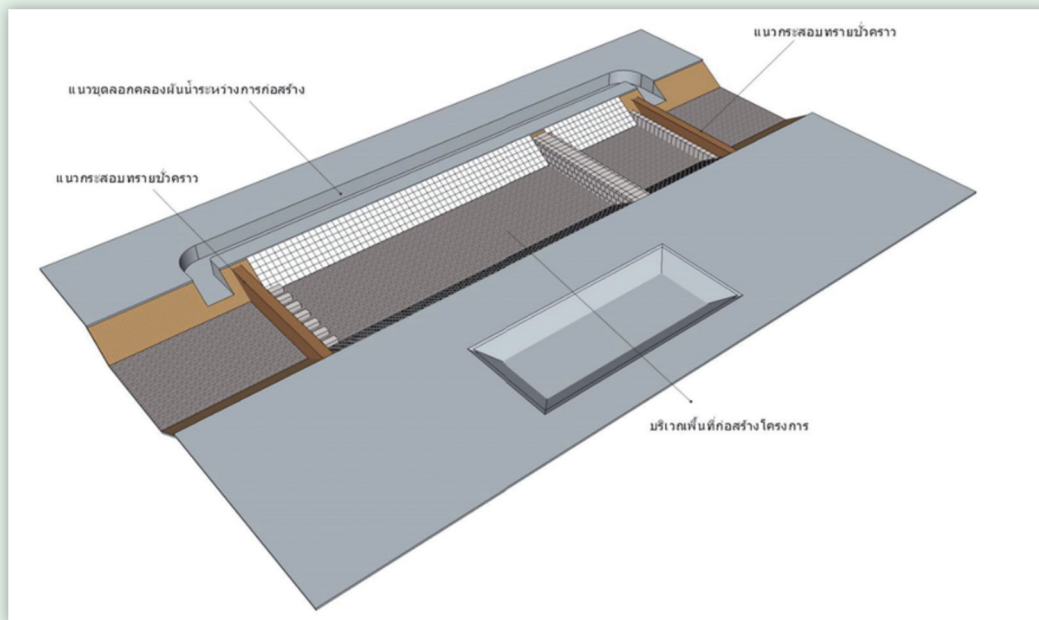
ทั้งนี้ คพ. จะนำความเห็นของที่ประชุม กลับมาพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมและกำหนดจัดประชุมอีกครั้ง เมื่อได้ผู้รับจ้างโครงการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว จังหวัดกาญจนบุรี เรียบร้อยแล้ว

ฝายดักตะกอนห้วยคลิตี้สามารถดักตะกอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

คพ. และ ทน. ได้ดำเนินงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพฝายดักตะกอนบริเวณห้วยคลิตี้ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 2 ฝาย คือ (KC4 และ KC4/1) โดยได้ดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่เมื่อเดือนมกราคม 2557 และได้กำหนดแผนการตรวจสอบการสะสมของตะกอนดินท้องน้ำหน้าฝายดักตะกอนดังกล่าว จำนวน 4 ครั้งต่อปี ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2557 จนถึงปัจจุบัน

การตรวจปริมาณตะกอนดินท้องน้ำหน้าฝายดำเนินการโดยการตรวจวัดความลึกของตะกอนดิน ทุกระยะ 1 เมตร ตามความกว้างของสันฝาย และตามความยาวทุก 10 เมตร ด้วยแท่งวัดระดับตะกอน โดยการเก็บตัวอย่างน้ำ และตะกอนดินท้องน้ำหน้าฝาย เพื่อตรวจวัดประสิทธิภาพการดักตะกอนของฝาย ผลการตรวจสอบครั้งล่าสุดเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2559 มีรายละเอียดดังนี้

- **ฝายดักตะกอนแห่งที่ 1 (KC4)** มีความกว้างของสันฝาย 23 เมตร และมีความยาวของฝาย 30 เมตร พบปริมาณตะกั่วในน้ำ 0.015 มิลลิกรัมต่อลิตร (มก./ล.) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินที่กำหนดไว้ไม่เกิน 0.05 มก./ล. พบปริมาณตะกั่วในตะกอนดินท้องน้ำ 1,429 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (มก./กก.) ซึ่งสูงกว่า (ร่าง) มาตรฐานคุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดเพื่อคุ้มครองสัตว์หน้าดินและเพื่อคุ้มครองมนุษย์ผ่านทางโซ่อาหารกำหนดไว้ไม่เกิน 35.8 มก./กก. โดยมีความหนาของตะกอนอยู่ในช่วง 0.29 - 0.95 เมตร มีความหนาเฉลี่ย 0.53 เมตร มีแนวโน้มความหนาตะกอนเพิ่มขึ้นคิดเป็นปริมาณตะกอนท้องน้ำหน้าฝายทั้งสิ้นประมาณ 159 ลูกบาศก์เมตร หรือ 258 ตัน

- **ฝายดักตะกอนแห่งที่ 2 (KC4/1)** มีความกว้างของสันฝาย 25 เมตร และมีความยาวของฝาย 20 เมตร พบปริมาณตะกั่วในน้ำ 0.038 มก./ล. ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 0.05 มก./ล. พบปริมาณตะกั่วในตะกอนดินท้องน้ำ 4,500 มก./กก. ซึ่งสูงกว่า (ร่าง) มาตรฐานคุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดเพื่อคุ้มครองสัตว์หน้าดินและเพื่อคุ้มครองมนุษย์ผ่านทางโซ่อาหารกำหนดไว้ไม่เกิน 35.8 มก./กก. โดยมีความหนาของตะกอนอยู่ในช่วง 0.21 - 0.80 เมตร มีความหนาเฉลี่ย 0.58 เมตร มีแนวโน้มความหนาตะกอนเพิ่มขึ้น คิดเป็นปริมาณตะกอนท้องน้ำหน้าฝายทั้งสิ้นประมาณ 116 ลูกบาศก์เมตร หรือ 188 ตัน

การติดตามตรวจสอบการสะสมของตะกอนดินท้องน้ำหน้าฝายตักตะกอนบริเวณห้วยคลิตี้ พบว่าฝายทั้ง 2 ฝายสามารถตักตะกอนที่ปนเปื้อนตะกั่วในห้วยคลิตี้ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังพบว่าปริมาณตะกั่วในตะกอนดินท้องน้ำหน้าฝาย มีค่าระหว่าง 1,429 - 183,360 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าค่าตะกั่วพื้นฐานของพื้นที่ โดย คพ. ได้ประเมินจากสถิติไว้ที่ 1,800 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ดังนั้นตะกอนส่วนใหญ่ที่พบจึงไม่ใช่ตะกอนดินตามธรรมชาติ ซึ่งที่ผ่านมาพบว่าตะกอนหน้าฝายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยฝายตักตะกอนแห่งที่ 1 (KC4) มีแนวโน้มความหนาเพิ่มขึ้น 3 เซนติเมตรต่อเดือน ฝายตักตะกอนแห่งที่ 2 (KC4/1) มีแนวโน้มความหนาเพิ่มขึ้น 2 เซนติเมตรต่อเดือน โดย ทน. ได้แนะนำว่าไม่ควรให้มีตะกอนสะสมหน้าฝายสูงเกินกว่า 1.50 เมตร เพราะจะทำให้ยากต่อการดูดตะกอนออกไปกำจัด ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว จึงประเมินได้ว่าตะกอนจะเต็มความจุของฝายทั้ง 2 ฝาย ภายในเวลา 18 เดือน

คพ. ได้กำหนดแผนการขุดลอกตะกอนหน้าฝายด้วยวิธีการดูดตะกอนเป็นกิจกรรม ภายใต้โครงการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการภายในปี 2560

ทีปรึกษา

นายจตุพร บุรุษพัฒน์
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นายสุรธรณ นันทเศรษฐ
รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นายอนุพันธ์ อีฐรัตน์
รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

บรรณาธิการ

นายสมชาย ทรงประกอบ
ผู้อำนวยการสำนักจัดการคุณภาพน้ำ

กองบรรณาธิการ

นายชยาวิรุฬห์ หวังเจริญรุ่ง
นายนิชกร คงเพชร
นางสาวชนชนก อรุณเลิศ
นายมนต์เทพ อัดดีสินทอง
นายเกรียงไกร สีปานมัน
นายพลไกร การดี
นายถิรชวิน บุญมี

ผลิตและเผยแพร่โดย

ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการกรม
กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร 0 2298 2065-9 โทรสาร 0 2298 5108
<http://www.pcd.go.th>

